

TURİZM KAVRAMINA GENEL BİR BAKIŞ



1. Turizm Kavramı
2. Turist Kavramı
3. İnsanları Turizme Yönelten Sebepler
4. Turizm ve Diğer Bilim Dallararı
5. Turizm Çeşitleri



GİRİŞ

Küreselleşmenin etkisi ve teknolojinin gelişmesi ile iş yaşamında maruz kalınan stresin artması, uzun çalışma saatleri, kişisel nedenler ve şehir yaşamının olumsuz etkileri gibi faktörler kendini gün geçtikçe daha fazla hissettirmektedir. Yoğun iş temposu ve günlük hayatın stresi de insan sağlığını önemli boyutta olumsuz etkilemektedir. Bu sebeple bireyler yaşam koşullarının kendilerine dayattığı olumsuzluklardan bir nebze de olsa uzaklaşabilmenin yollarını aramaya başlamışlardır.

- Bu noktada turistik aktiviteler, 21. yüzyıl insanları için bir gereklilik ve ihtiyaç haline gelmiştir. Ulaşım sektörünün büyümesi ve bilgi paylaşımının artmasıyla turistik yerler hakkında bilgi sahibi olmak ve oralara ulaşmak günden güne kolaylaşmaktadır. Turistik aktivitelere katılmak her bütçeden ve kültürden insanlar için mümkün hale gelmiştir. Bu sayede turizm dünya üzerindeki sayılı sektörler arasına girmiş ve gerek ulusal ekonomilere gerekse uluslararası ekonomiye önemli miktarda katkı sağlamaktadır.

Turizm Kavramı

- Uluslararası turizm hareketleri dünya ölçeğinde giderek artmaktadır. 2000'li yıllarda 677 milyon civarında olan uluslararası turist sayısı, 2013 yılı itibarı ile 1 milyar 87 milyon kişi düzeyine ulaşmıştır. Uluslararası turistlerin sayısı 2012 yılına göre %5 artmıştır. 2017 yılında dünya genelinde toplam 1 milyar 323 milyon turist gelişi kaydedildi. Avrupa'nın ise 671 milyon turist gelişiyle birinci sıraya yerleştiği görülürken, turizm pastasının yüzde 51'lik dilimine sahip oldu. Avrupa'yı da 324 milyon turist gelişiyle Asya Pasifik takip ederken, 207 milyon ile Amerika, 63 milyon ile Afrika, 58 milyon ile de Ortadoğu izledi.

EN ÇOK TURİST ÇEKEN ÜLKELER

Dünya genelinde en çok turist çeken ülkeler ve destinasyonların özet göstergeleri.

En çok ziyaret edilen 10 ülke-2017

Milyon kişi/ Tahmin

Ülkeler	2016	2017	Değişim, %
Fransa	82,6	88,9	7,6
İspanya	75,6	82,2	8,7
ABD	75,6	72,9	-3,6
Çin	59,3	59,3	0,0
İtalya	52,4	57,8	10,3
Türkiye	30,3	39,9	31,7
Meksika	34,9	39,3	12,6
İngiltere	35,8	38,7	8,1
Almanya	35,6	37,6	5,6
Tayland	32,6	34,7	6,4
Dünya	1235,0	1322,0	7,0



YABANCI ZİYARETÇİ VE YURT DIŞINDA İKAMET EDEN VATANDAŞ ZİYARETÇİLERDEN ELDE EDİLEN TURİZM GELİRLERİNİN YILLARA GÖRE DAĞILIMI

YILLAR	TOPLAM				TURİZM GELİRİNİN GSYİH İÇİNDEKİ PAYI (%)
	GELEN ZİYARETÇİ SAYISI	ÇIKAN ZİYARETÇİ SAYISI	TURİZM GELİRİ (1000 \$)	ORTALAMA HARCAMA (\$)	
2003	16 463 623	16 302 053	13 854 866	850	4,4
2004	20 753 734	20 262 640	17 076 607	843	4,2
2005	25 045 142	24 124 501	20 322 111	842	4,1
2006	23 924 023	23 148 669	18 593 951	803	3,4
2007	27 239 630	27 214 988	20 942 500	770	3,1
2008	31 137 774	30 979 979	25 415 067	820	3,3
2009	31 759 816	32 006 149	25 064 482	783	3,9
2010	32 997 308	33 027 943	24 930 997	755	3,2
2011	36 769 039	36 151 328	28 115 692	778	3,4
2012	37 715 225	36 463 921	29 007 003	795	3,3
2013	39 860 771	39 226 226	32 308 991	824	3,4
2014	41 627 246	41 415 070	34 305 903	828	3,7
2015	41 114 069	41 617 530	31 464 777	756	3,7
2016	30 906 680	31 365 330	22 107 440	705	2,6
2017	37 969 824	38 620 346	26 283 656	681	3,1
2018 (*)	46 112 592	45 628 673	29 512 926	647	

YABANCI ¹		VATANDAŞ ²		YABANCI + VATANDAŞ ³
TURİZM GELİRİ (1000 \$)	ORTALAMA HARCAMA (\$)	TURİZM GELİRİ (1000 \$)	ORTALAMA HARCAMA (\$)	GSM+Marina Hizmet Harcamaları (1000 \$)
10 141 116	740	3 600 411	1 384	113 339
13 061 118	759	3 862 552	1 262	152 937
15 725 813	766	4 374 383	1 214	221 915
13 918 757	722	4 463 614	1 153	211 580
15 936 347	692	4 703 850	1 121	302 303
19 612 296	742	5 418 439	1 191	384 332
19 063 702	697	5 690 629	1 222	310 150
19 110 003	670	5 558 366	1 231	262 627
22 222 454	709	5 638 484	1 168	254 753
22 410 364	715	6 354 378	1 241	242 261
25 322 291	749	6 760 180	1 252	226 519
27 778 026	775	6 289 260	1 130	238 617
25 438 923	715	5 843 074	970	182 780
15 991 381	633	5 964 853	978	151 206
20 222 971	630	5 908 752	903	151 933
24 028 311	617	5 345 472	801	139 142

(*) : Ocak-Aralık

Kaynak : Türkiye İstatistik Kurumu , Merkez Bankası , Kültür ve Turizm Bakanlığı

NOT : "Çıkış Yapan Yabancı Ziyaretçiler Anketi" sonucu elde edilen gelirdir.

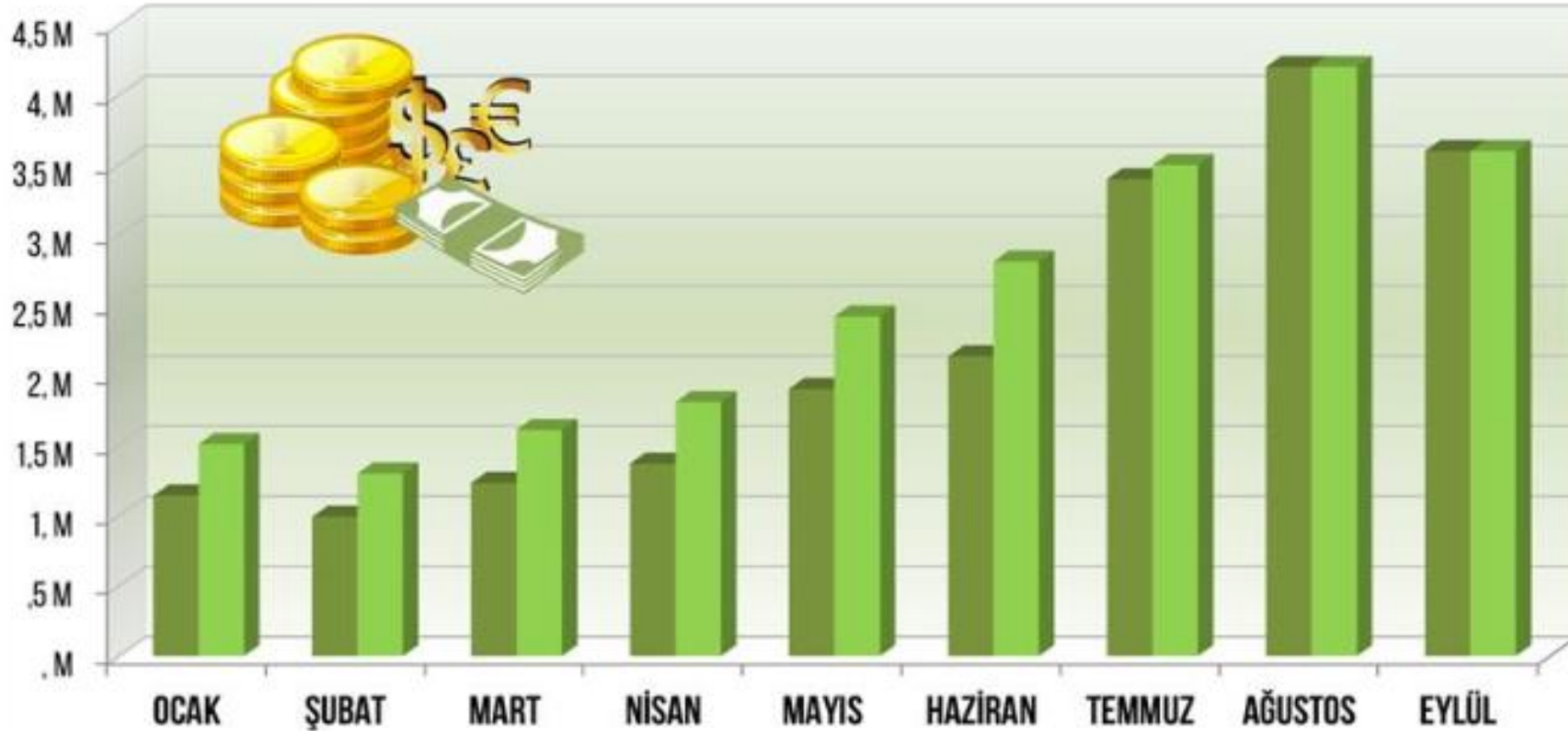
1 - Çıkış Yapan Yabancı ziyaretçilerden elde edilen gelir.

2 - Yurt dışında ikamet eden vatandaş ziyaretçilerden elde edilen gelir.

3 - GSM Dolaşım Harcamaları ile Marina Hizmet Harcamaları Toplam Gelirde Yer Almakta Olup, Yabancı - Vatandaş Ayrımı Verilememektedir.

TURİZM GELİRLERİ

■ 2017 ■ 2018







Turizm Kavramı

- İstikrarlı bir büyüme gösteren uluslararası turizm hareketlerinin gelecek dönemlerde de büyümesine devam edeceği tahmin edilmektedir. Giderek çok daha önemli bir sektör haline gelen turizmin kavramsal olarak açıklanması gerekmektedir.
- Turizm kelimesinin Latince'de dönmek, etrafını dolaşmak geri dönmek anlamına gelen «**tornus**» kelimesinden türetildiği düşünülmektedir. Günümüzde milyonlarca insan günlük hayatlarını devam ettirdikleri yerlerden kısa süreler için başka yerlere seyahat etmektedir. Bu aktiviteler gerçekleştirilirken **ulaşım, konaklama ve yiyecek içecek** olanaklarından faydalanılmaktadırlar.

Turizm Kavramı

- İnsanlar yüzyıllardır çok çeşitli amaçlarla bir yerden başka bir yere seyahat etmektedirler. Ancak bu yer değişimleri 20. yüzyılda daha çok zevk ve eğlence amaçlı olmaya başlamıştır. Yine 20. yüzyılın sonlarına doğru dünya genelinde büyüme göstermiş ve kendine has bir ekonomi oluşturacak düzeye gelmiştir.
- Turizm kavramıyla ilgili özel ve teknik olarak birçok tanım yapılsa da sosyal, psikolojik, ekonomik, politik başta olmak üzere birçok değişik unsurun bir araya gelmesiyle ortaya çıktığı için bugüne kadar kapsamlı bir tanım yapılamamıştır.

Turizm Kavramı

- Turizm genel olarak, *dinlenmek, eğlenmek, görmek ve tanımak gibi amaçlarla yapılan geziler ve bir ülkeye veya bir bölgeye gezmen (turist) çekmek için alınan ekonomik, kültürel, teknik önlemlerin, yapılan çalışmaların* tümüdür.
- Başka bir tanıma göre *turizm sürekli kalışın söz konusu olmadığı, gidilen yerde belirli bir süre kalışı kapsayan ve ikamet edilen yere geri dönülen etkinliktir.*
- Türk Dil Kurumu turizmi "dinlenme, eğlenme, görme, tanıma vb. amaçlarla yapılan gezi" olarak tanımlamıştır.



Turist Kavramı

- Genel bir tanım yapılırsa turistik faaliyetlere katılan bireylere turist denir. Literatürde farklı yazarlar benzer tanımlar yapmışlardır. Turist; "para kazanmak amacı olmaksızın dinlenmek ve eğlenmek için ya da kültürel, bilimsel, sportif, idari, diplomatik, dinsel, sıhhi ve benzeri nedenlerle devamlı olarak yaşadığı oturduğu yerlerden geçici olarak ayrılan ve tüketici olarak belirli süre seyahat edip devamlı kalış şekline dönüşmeyen, kaldığı yerden tekrar ikamet yerine dönen kimseye turist denir" diye tanımlanmıştır.

Turist olarak kabul edilenler;

- Zevk, ailevi nedenler, sağlık amaciyla vb. yolculuk yapanlar.
- Bilimsel, idari, dini, sportif nedenlerle veya bu çeşit toplantılara katılmak amaci ile yolculuk edenler,
- Ticari nedenlerle yolculuk edenler
- Deniz gezileri ile gelenler, bu gezi süresi 24 saatten az olsa bile turist sayılırlar.



Turist olarak kabul edilmeyenler;

- Ülkeye iş sözleşmesi ile veya böyle bir sözleşme olmaksızın gelip, bir iş yapmak veya bir işte çalışmak isteyenler,
- Bir başka ülkede kamu amaçlı görevlendirilen kimseler (diplomatlar gibi)
- Ülkeye yerleşmek, ülkede devamlı kalmak için gelenler
- Okullarda veya konaklama kurumlarındaki üniversite öğrencileri veya diğer gençler
- Bir sınır bölgesinde ikamet edenler ve başka bir ülkede yaşayıp komşu ülkeye çalışmak için gelenler
- Bir ülkede durmaksızın transit geçenler, seyahatleri 24 saati aşırsa dahi turist olarak kabul edilmezler.

Turist Kavramı

- Turist çeşitleri **yerli turist** ve **yabancı turist** olarak iki grupta toplanabilir. Yerli turistler kendi ülkeleri içindeki turizm faaliyetlerine katılan turistlerdir. Yabancı turistler ise kendi ülkesinden başka bir ülkeye 24 saati aşan ziyaretler gerçekleştiren turistler olarak tanımlanmaktadır.

İnsanları Turizme Yönelten Sebepler

- Dünyanın mevcut ekonomik düzeninden dolayı ortaya çıkan iş ve boş zaman kavramları insanların bu boş zamanları günlük hayatın stresinden uzaklaşma yoluyla değerlendirmeleri yönünde motive etmiştir. Turizmin en önemli dinamiği seyahat aktivitesidir. Turizm olayının gerçekleşmesi için turistlerin mutlaka *sürekli yaşadıkları bölgeden ayrılmaları* gerekir.

İnsanları Turizme Yönelten Sebepler

- İnsanların niçin seyahat ettikleri, niçin belli bir bölgeyi tatil için tercih ettikleri, turizm açısından cevaplanması gereken kritik sorular arasındadır. Bir bölgenin çekici faktörleri, bölgeye giden turistler için aynı zamanda seyahate motive eden unsurlar olarak da düşünülebilir. Örneğin, Avustralya'ya gelen yabancı turistler üzerinde yapılan bir araştırmaya göre turistleri seyahate yönelten en güçlü etkenin, daha önce ziyaret edilmeyen bir bölgeyi gezme ihtiyacı olduğu ortaya konulmuştur. Yeni bir yeri ve daha önce hiç ziyaret edilmeyen bir bölgeyi ziyaret etmek ihtiyacı, en güçlü seyahat motivasyonunu oluşturuyorsa bu motivasyonun da **merak** duygusundan kaynaklandığını söylemek yerinde olacaktır.

İnsanları Turizme Yönelten Sebepler

- **Merak:** İnsanlar daha önce gitmedikleri, görmedikleri yerleri görmek, öğrenmek için bir merak duyarlar. Bu sebeple turistik aktivitelere katılırlar.
- **Din:** İnançlarının gereklerini yerine getirmek, dinlerince kutsal sayılan yerleri gidip görmek insani an tarih boyunca turizme katılmaya teşvik etmiştir.
- **Kültür:** Farklı kültürleri görmek, tanımak, o kültürde yaşayan insanlarla iletişime geçmek turizme katılım unsurlarındandır.

İnsanları Turizme Yönelten Sebepler

- **Dinlenme:** Günlük hayatın stresinden, şehrin gürültüsü ve kalabalığından kaçış isteği insanlar için önemli bir turizm motivasyonudur.
- **İş:** Gerek küreselleşen ekonomideki büyük şirketlerin çalışanları gerekse daha küçük işletmelerin çalışanları iş nedeniyle seyahat etmektedir.
- **Spor:** Herhangi bir spor dalıyla ilgilenen amatör veya profesyonel sporcular çeşitli turnuvalara ve müsabakalara katılmak amacıyla turizme katılırlar.

İnsanları Turizme Yönelten Sebepler

- **Ziyaret:** Aile ve akrabalık ilişkileri, uzaklardaki tanıdıkları ziyaret de turizme katılım sebeplerindendir.
- **Eğitim:** Yurtdışında kısa süreli dil eğitimi, seminer, konferans vb. aktivitelere katılımlar da önemli bir turizm motivasyonudur.
- **Alışveriş:** Her geçen gün ülkeler arası gidiş gelişlerin kolaylaşması, vize, pasaport gibi gerekliliklerin azalmasıyla insanlar başka ülkelerden alışverişe yönelmektedirler.

İnsanları Turizme Yönelten Sebepler

- **Sağlık:** insanlar mevcut sağlıklarını korumak veya hastalıklarından kurtulmak amacıyla alternatif tedavi yöntemleri veya daha gelişmiş medikal hizmetler almak için turistik aktivitelere katılmaktadırlar. Sağlık amaçlı turizm 1990'lı yılların başında sürekli artan bir gelişim göstermiş ve bugün insanların turizm katılım motivasyonlarında en yüksek paya sahip etkenlerden biri haline gelmiştir.

TURİZM VE DİĞER BİLİM DALLARI

- Turizm alanının ilgili bulunduğu bilim dalları ile arasındaki ilişkiyi doğuran temel konular aşağıdaki şekilde özetlenmektedir. Temel varlık nedeninin insanın tatil gereksinimlerinin karşılanması olmasından kaynaklanan çok yönlü özelliği nedeniyle turizm kavramının çeşitli bilim dalları ile yakın ilişkiler içinde bulunması kaçınılmazdır. Turizm için gerek duyulan temel bilgiler değişik bilim dallarından sağlanmaktadır.

TURİZM VE DİĞER BİLİM DALLARI

- Turizm alanını doğrudan ya da dolaylı bir şekilde etkileşime sahip olduğu çok sayıda çalışma alanı olmakla birlikte, aşağıda bunlardan sadece birkaç tanesinin yer verilmektedir. Turizm alanının ve her bir alanın kendine özgü temel özelliklerini dikkate alarak benzer yorumu diğer alanlar için de yapma mümkündür.
- Öte yandan, turizmin diğer bilim dalları ile ilişkisi, aynı zamanda turizmin teorik altyapısı hakkında da okurlara önemli ipuçları verecektir. Zira son yıllarda turizmin bir bilim alanı olduğunu ileri süren veya bunun karşısında turizmin bir disiplin olarak inceleyebilecek bir alan olduğunu ileri süren görüşlerin değerlendirilmesinde, turizmin farkı bilim ve disiplinle olan "bilgi" alışverişi önemli ipuçları verecektir.

Turizm ve Ekonomi



- Turizm, boş zamanın ve tasarrufun nasıl kullanılacağına ilişkin ekonomik bir kararla başlayan ve yatırım, tüketim, istihdam, dışsatım ve kamu gelirleri gibi ekonomik yönleri bulunan sosyoekonomik bir olaydır. 1920'lerin sonlarına doğru turizm bazı ülkelerin ekonomileri için önemi hızla artan bir faaliyet niteliğini kazanmıştır. Turizm, her şeyden önce ödemeler dengesi üzerinde önemli etkileri bulunan, bir *görünmeyen dışsatım* kalemidir. Turizm, bu anlamda ülke içinde perakende fiyatlarla yapılan mal ve hizmet dışsatımı olarak kabul edilebilir.

Turizm ve İşletme



- İşletmeciliğin bizatihi kendi pek çok bilim adamı tarafından bilim olarak kabul edilmeyen bir disiplindir. Konaklama, yeme-içme- seyahat işletmeleri ve benzeri turizm kuruluşları açısından ele alındığında, işletmecilik alanı ile ortak bir çalışma alanı doğmaktadır. Turizm alanında yatırım kararları ve projelerin değerlendirilmesinden başlayarak turizm işletmelerinin kurulmasına, yöne­tilmesi ve örgütlenmesine ve finansman, pazarlama ve personel yönetimi gibi sorunların çözümüne kadar değişen konular, *turizm işletmeciliği* alt disiplininin çalışma alanını oluşturmaktadır.

Turizm ve İşletme



- Günümüzde otel, lokanta, seyahat acentesi ve benzeri turizm işletmelerinin etkin bir biçimde faaliyetlerini yürütebilmeleri ve turizmden beklenen yararların sağlanabilmesi açısından işletme alanı içinde geliştirilen çok ve çeşitli yönetim bilgi ve tekniklerinin yeri ve önemi bulunmaktadır.

Turizm ve Ekonomi



- Kişinin, turizm hareketlerine katılmaya karar vermesinde etkisi olan unsurlardan biri de, ekonomik değişkenlerdir. Bu, mikro ekonominin konusu olmaktadır. Boş /amanın hangi tüketim amacına ne oranda ayrılacağı, yine çeşitli ihtiyaçlara gelirin nasıl dağıtılacağı ve boş zaman tüketimi ile turizme ne kadar gelir tahsis edileceği, turizm hareketliliğinin alacağı biçim, iktisadi analize konu olacaktır. Geniş anlamıyla toplumda ne kadar kişinin turizme katılacağı, ne kadarının geceleme yapacağı, hangi mal ve hizmetlerin talep edileceği, harcamanın hangi bölgelere yöneleceği gibi konular ekonomi disiplininin ilgi alanına girmektedir. Turizmin kurumsal olarak incelenmesi ise işletme ekonomisinin konusudur.

Turizm ve Coğrafya



Geography Of Tourism



Turizm ve Coğrafya

- Bölgelerin, coğrafik yapı ve özelliklerini, iklim durumunu, doğal faktörleri ve beşeri kaynakları inceleyen bir bilim dalı olan coğrafya, bir mekan içinde oluşan ve mekânla çok sıkı ilişkisi bulunan turizm kavramı ile yakından ilgilenmektedir. Bu iki çalışma alanı arasındaki yoğun ilişki "*turizm coğrafyası*" adı altında bir alt disiplinin gelişmesine yol açmıştır. Turizmin mekâna yayılış özellikleri, mekân üzerindeki etkileri, ortaya çıkan turizm alan ve bölgelerinin tespiti ve gruplandırılması, arazinin kullanım kapasitesinin belirlenmesi için ölçülerin araştırılması ve korunması ile ilgili önlemlerin alınması, coğrafyacının ilgi alanı içindedir.

Turizm ve Sosyoloji

- Turizm, farklı sosyal ve kültürel yapılara sahip olan toplumların birbirleriyle ilişkiler kurmasına, farklı bilgi, görgü, gelenek ve kültür düzeyleri arasındaki bir etkileşime ve bunların sonucunda sosyal yapının ahlâk anlayışının ve giderek toplumsal davranış kalıplarının değişmesine yol açan sosyal bir olgudur. Turistlerin yabana bir ülkeye gelmesiyle doğan sosyal etkileşim ve değişmeyi, turizm olgusunun doğuşunda ve oluşumunda etkili olan toplumsal unsurları ve turizmin yol açtığı sosyal etkileri inceleyen bir alt bilim dalı olan **"turizm sosyolojisi"**, günümüzde ilginç bir araştırma alanıdır.

Turizm ve Sosyoloji

- Turizm olayını temel düzeyde bile anlayabilmek için sosyoloji bilgisine gereksinme vardır. Sosyoloji bilmeyen bir turizmcinin başarı şansı oldukça düşüktür. Zira toplumu, toplumları bilmeyen ve incelemeyen bir turizm işletmecinin, ne insan kaynaklarında ve ne de turizm pazarlamasında bayanlı olması beklenemez. Bu nedenle, turizm ile ilgili eğitim kurumlarında biri temel sosyoloji ve diğeri de turizm sosyolojisi olmak üzere en az iki dersin okutulması bir zorunluluktur.

Turizm ve Psikoloji

- Turizm kavramının öznesi ve odak noktası insandır ve turizm etkinliklerine katılmada temel itici güç, psikolojik tatmin arayışıdır. Bu nedenle, turizm ile ilgili inceleme ve araştırmalarda psikoloji bilgisine büyük gereksinim duyulmaktadır. İnsanın tatil ve seyahatlerle ilgili beklentileri, turizme katılmakla sağladığı tatmin düzeyi, tatil ve seyahat süresince benimsediği tutum ve davranışları, yabancılarla ilişki kurma tarzları ve bunların nedenleri, psikoloji biliminin inceleme konulan arasındadır. Bu bilimin bulguları, turisti tanımada, davranışlarını anlamada, pazarlama ve reklam çabalarının etkinliğini artırmada ve turizm işletmelerinin başarılı yönetiminde büyük yarar sağlamaktadır.

Turizm ve Hukuk

- Toplum düzenini sağlayıcı kuralları belirleyen hukuk bilimi, toplumun bir çok kesimini ilgilendiren turizm olayı ile çok yönlü olarak ilişki içindedir, Yabancıların' seyahat ve geçici konaklamalarından doğan ilişkiler, olaylar ve bunların doğurduğu sorunlar yeni bir dizi yasal düzenlemeyi zorunlu kılmaktadır. Bu zorunluluk bir taraftan kitle turizminin gelişmesi ile birlikte daha da artarken, diğer taraftan sayılan giderek artan büyük ölçekli seyahat ve konaklama işletmeleri de iş, ticaret ve vergi hukuku alanlarında yeni düzenlemeleri de gerektirmektedir.

Turizm ve Siyasal Bilimler

- Turizm olayına katılan milyonlarca insanın değişik ölkelere seyahat etmesi ve geçici sürelerle de olsa bu ölkelerde yaşaması, uluslararası siyasal ilişkileri birçok yönde etkilemektedir. Turizm, toplumların birbirini tanımasını, karşılıklı anlayış, işbirliği ortamının doğmasını ve giderek çeşitli alanlarda yakınlaşmanın artmasını sağlar. Uluslararası turizmin siyasal ilişkileri etkilemesinin yanı sıra siyasal sistemler ve olaylar da turizm hareketini olumlu veya olumsuz yönde etkilemektedir.

- *Turizm, bireylerin geçici amaçlarla yer değiştirmelerinden doğmuş sektöre verilen bir addır. Endüstri Devrimi'nden sonra ortaya çıkan gelişmelere bağlı olarak çok sayıda bireyin dinlenme, eğlenme ve gezme-görme gibi amaçlarla yer değiştirmeye başlaması, bu etkinliğin tanımlanması gereksinmesini doğurmuştur.*

- *Turizm kavramı, ilk olarak 1900'lü yılların hemen başlarında kullanılmaya başlanmış; zaman içerisinde etkinliğin gösterdiği değişim ve yönlenmeye bağlı olarak bu etkinliğin tanımında birtakım düzeltme ve eklemelere gidilmiştir. Turist ise, turizm sektörünün öznesini oluşturmaktadır. Turist adı verilen aktörün 1900'lü yılların başlarından itibaren gösterdiği yönlenmeler de bu kavramın tanımına yansımıştır.*

Turizm Çeşitleri



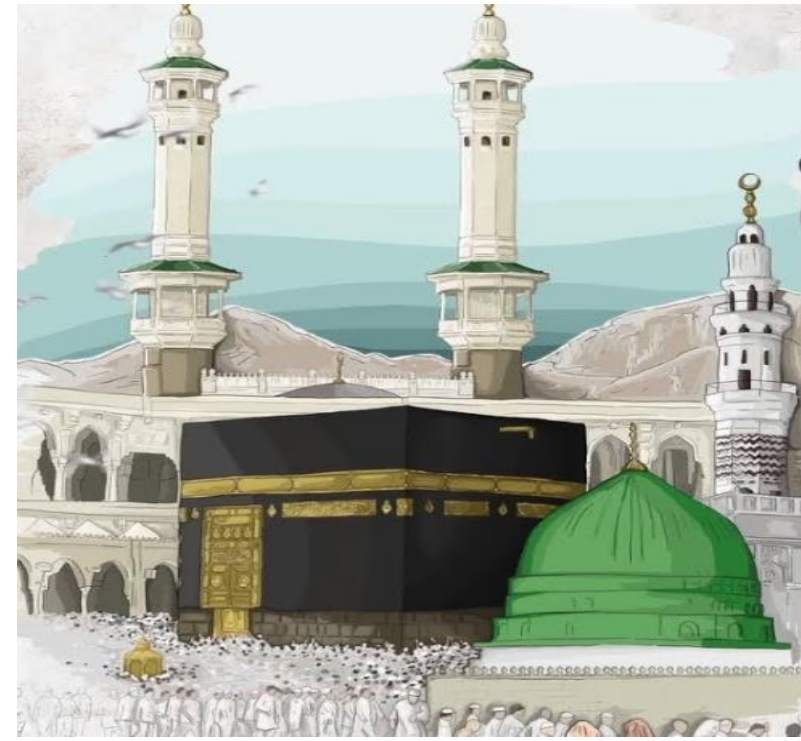
- Literatür incelendiğinde farklı yazarların farklı adlarda sınıflandırmalar yaptıkları görülmektedir. Turizmde aktiviteler ve yapılan faaliyetler çeşitlendikçe, her geçen gün yeni turizm türlerinin de literatürde yazılmaya ve izah edilmeye başlandığını görmek mümkündür.

Turizm eşitleri

- Burada şunu belirtmek gerekir ki; turistlerin tecrübelerini daha kaliteli hale getirmek ve tatilleri süresince onların deneyimlerini zenginleştirmek adına yapılan her türlü faaliyeti bir turizm çeşidi olarak sunmak da doğru bir yaklaşım değildir. Bazen turizmin belli bir türü katılan turist sayısı ve ortaya çıkardığı ekonomik hareketlilik nedeni ile çok büyük bir hareket haline dönüşebilmektedir.

Turizm Çeşitleri

- Bunun sonucunda örneğin, inanç turizminin bir alt kavramı olarak görülebilecek olan "Hac", "Yoga", "İnançla İlgili Merkezlerin Ziyareti" gibi hareketlilikler başlı başına bir turizm türü olarak da bahsedilebilmektedir. Örneğin Ponder ve Holladay, "Yoga Turizmi" adı altında Yoganın insan üzerindeki etkisini incelemişlerdir. Turizm çeşitlerinin farklı kriterlere göre sınıflandırılması söz konusudur.



Turizm Çeşitleri

Turizm Çeşitleri Tablosu

Boyut Açısından	Nicelik Açısından	Bütçe Açısından	Yaş Düzeyleri Açısından	Katılım Amacı Açısından
İç Turizm Dış Turizm · Aktif · Pasif	Bireysel Turizm Grup Turizmi Kitle Turizmi	Lüks Turizm Geleneksel Turizm Sosyal Turizm	Gençlik Turizmi Orta Yaş Turizmi Üçüncü Yaş Turizmi	Deniz Turizmi Kültür Turizmi İnanç Turizmi Macera Turizmi Spor Turizmi Sağlık Turizmi Av Turizmi

İç Turizm

- Bir ülkenin vatandaşlarının kendi ülke sınırları içinde turizm faaliyetine katılmalarına "*iç turizm*" denilmektedir. Pasaport vize, yabancı dil bilgisi ve döviz işlemleri gerektirmeyen iç turizmin, ekonomiye döviz getirici etkisi yoktur. Ancak turizm, ulusal gelirin bölgeler arasında dengeli dağılımında önemli katkılarda bulunmaktadır. Ekonomik anlamda bu katkının yanı sıra, turizme katılan kişilerin kendi ülkelerinin doğal ve kültürel değerlerini öğrenmelerine ve kültürel değerlerini sevmelerine yardımcı olan, iş yaşamlarında verimliliklerini artıran, sosyal faydası yüksek olan bir turizm şeklidir.

İç Turizm

- Bunların yanı sıra, iç turizmin, turizm bilincinin gelişmesinde de olumlu etkisi vardır. Çünkü turizmin öneminin ve turist psikolojisinin anlaşılması, bizzat turizm faaliyetine katılmakla öğrenilen bir olgudur. Turizme bu yönüyle bakıldığında, turistin geldiği bölgede olumlu olarak algılanması, onlara karşı olumsuz tutum geliştirilmemesi ve onların en az kendi bölgelerindeki kadar rahat ettirilmesi, iç turizmin geliştirilmesi ile ulaşılacak hedefler arasındadır. Türkiye'de, iç turizmin geliştirilmesi ile ilgili politikalar ilk olarak *ikinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (1968-1972)* döneminde uygulanmaya başlanmıştır. İç turizm uzun yıllar özellikle kriz dönemlerinde anımsanan, diğer dönemlerde arka plana atılan bir turizm çeşidi iken, son on yılda turizm sektörünün temel tüketici gruplarından biri haline gelmiştir.

Dış Turizm

- Dış turizm ise, yabancıların bir ülkeyi seyahatleri ve ülke vatandaşlarının yabancı bir ülkeye seyahatlerini ifade eder. İç turizmden farklı olarak pasaport, döviz, vize gibi işlemleri gerektirir. Dış turizmin en önemli ayırıcı özelliği döviz getirici etkisidir. Bu yönüyle incelendiğinde dış turizm, "**dış pasif turizm**" ve "**dış aktif turizm**" olarak kendi içinde iki alt gruba ayrılır. Dış pasif turizmle, bir ülke vatandaşlarının başka bir ülkeye seyahatleri ifade edilmektedir. Bu turizm türü, ödemeler dengesi üzerine döviz çıkışı ya da ithalat etkisi olarak kendini gösterir. Dış aktif turizm ise, dış turizm ödemeler dengesi üzerine döviz kazandırıcı yönde etki eder ve ekonomiye ihracat etkisi yapar.

Dış Turizm

- Özellikle, Türkiye ekonomisinin içinde bulunduğu darboğazların aşılmasında dış aktif turizm son yılların en önemli politikalardan biri olarak değerlendirilmektedir. Bütün bunların yanında, yabancı sermaye girişini artırması, alt ve üstyapının gelişmesine yardımcı olması, diğer sektörleri canlandırması, gelir yaratıcı ve istihdam arttırıcı yönleri nedeniyle ekonomik yönde olumlu katkıları olan bir turizm çeşididir. Dış turizmin ayrıca, ülkeler arasındaki barış ortamının oluşması, farklı kültürlerin öğrenilmesi, ulusal kültürün yanı sıra diğer kültürlerle saygı bilincinin oluşması gibi olumlu toplumsal etkileri de bulunmaktadır.

KATILAN KİŞİ SAYISINA GÖRE TURİZMİN ÇEŞİTLERİ

- Bu tür ayırimda turizm hareketlerine katılan bireylerin sayisi dikkate alınmaktadır. Bu tür ayırimda kişilerin tek tek turizme katılmalarına "bireysel", aralarında ortak birtakım niteliklere sahip olanlara "*grup*", birbirleriyle ilişkili olmayan büyük grupların gerçekleştirdiği turizme de "*kitle turizmi*" adı verilmektedir.

Bireysel (Ferdî) Turizm

- Bu sınıflandırmanın çıkış noktası, turizme bireysel katılımın temel alınmasından kaynaklanmaktadır, insanlar, yeni yerler görme, macera arama veya buna benzer nedenlerle turizme bireysel olarak katılmaktadır. Ferdi olarak turizme katılanlar toplumsal açıdan bir değerlendirmeye alındığında, bunların genellikle üst gelir grubunda yer alan gençler, çoğu kez öğrenciler ya da okulu yeni bitirmiş kimseler olduğu görülmektedir. Bireysel olarak turizme katılanların çoğunluğu Batı Avrupa ülkeleri vatandaşları olmakla birlikte, Amerikalı, Kanadalı ve Avusturyalıların sayısı da giderek artmaktadır.



Kitle Turizmi

- İnsanların turizme geniş ölçüde büyük kitleler halinde katıldıkları turizm aktivitesine kitle turizmi adı verilmektedir. 1950'li yıllardan sonra gözlenmeye başlayan bu turizm çeşidi, günümüzün turizm hareketlerinin belirleyicisi durumundadır. Çünkü günümüzde çoğunlukla kitle turizmi hareketleri söz konusudur.



Kitle Turizmi

- Kitle turizminin en tipik özelliği insanların daha çok paket turları tercih etmesidir. Kitle turizminin, katılan kişi sayısı yönüyle sahip olduğu üstünlüğünün yanı sıra, oluşturulan grupların sürekliliği de söz konusudur. Bu nedenle, turizmin geliştirilmesi aşamasında üzerinde en fazla durulan turizm türünü oluşturmaktadır. Ancak, belli bir aşamadan sonra kitle turizmine önem veren ülkelerde doğal ve kültürel dengeler ile koruma-kullanma konusuna özen gösterilmesi gerekmektedir. Türkiye turizminin başlıca hedef kitesini de kitle turizmine giren gruplar oluşturmaktadır.

Grup Turizmi

- Burada çeşitli toplumsal grupların turizme birlikte katılmaları söz konusudur. Dernek üyeleri, öğrenci grupları, meslek organlarının katılımı ile gerçekleştirilen bu turizm çeşidinde kişi sayısı 11 ile 16 arasındadır. Katılan kişi sayısının belli rakamlarla sınırlı olması ve grupların devamlılık arz etmemesi yönüyle grup turizmi, kitle turizminden farklılık gösterir.



KATILANLARIN YAŞLARINA GÖRE TURİZMİN ÇEŞİTLERİ

- Turizm hareketlerine katılmada etkili diğer bir unsur da, insanların yaş durumudur. İnsanların yaş durumu ile turizme katılmaları arasında yakın bir ilişki söz konusu olmaktadır. Burada turizme katılmada yaş grubuna göre üç ayrı turizm çeşidi karşımıza çıkmaktadır Bunlar, «**gençlik turizmi**», «**orta yaş (yetişkin) turizmi**» ve «**üçüncü yaş turizmi**» dir.



Gençlik Turizmi

- 15-24 yaş grupları arasındaki bireylerin anne, baba veya diğer aile yakınları olmaksızın turizme katılmalarına **gençlik turizmi** adı verilmektedir. Gençlerin turistik hareketlere katılma düzeyinin diğer yaşlardan daha yüksek olduğu yapılan araştırmalar sonucunda ortaya çıkmaktadır. Buna neden olarak da, gençlerin psikolojik özellikleri gösterilmektedir.



Gençlik Turizmi

- Genç nüfus, psikolojik yapıları gereği harekete, maceraya ve değişime daha açık bir kişiliğe sahip olabilir. Ayrıca, gençlerin aile bağlarının, sorumluluklarının az olması ve konaklama yerlerinin seçiminde çok titiz davranmamaları da bu yaş grubundakilerin seyahat eğilimlerini artırmaktadır. Bunların yanında gençler, kolay memnun edilebilme ve fazla konfor aramama gibi özelliklere de sahiptirler. Gençlik turizmi, katılanların önemli bir bölümünün aile gelirine bağımlı olması ya da sınırlı öğrenci bütçesi ile seyahat etmeleri nedeniyle, birçok ülkede "*sosyal turizm*" kapsamında ele alınmaktadır.

Gençlik Turizmi

- Türkiye'de de, öğrenci yurtlarının yaz aylarında turizm amaçlı olarak öğrenci gruplarına açılması ve demiryollarının belli dönemlerde uyguladığı öğrenci indirimleri, gençlik turizminin sosyal turizm kapsamında düşünüldüğünü göstermektedir. Özellikle; dağcılık, kampçılık ve spor gibi amaçlarla seyahat eden gençler hostel, pansiyon ve çadırda konaklamayı tercih etmektedirler.
- Günümüzde, Avrupa'da genç nüfus seyahat pazarında lokomotif rolü oynamakta ve gençlik turizmi Avrupa seyahat pazarının en dinamik kesimini oluşturmaktadır. Avrupalı gençler bir yandan iç turizm faaliyetlerine katılırken diğer yandan da dış turizm faaliyetlerine katılmaktadırlar. Bu amaçla yapılan seyahatlerin önemli bölümü gençliğe hitap eden konaklama ünitelerinin fazla olduğu Fransa, İspanya, Almanya, Avusturya, İtalya, İngiltere ve İrlanda'ya yapılmaktadır.

Yetişkin (Orta Yaş) Turizmi

- 25-60 arası yaş grubunda yer alan insanların katıldıkları turizm hareketlerine "*yetişkin turizmi*" denilmektedir. Bu turizm çeşidinde yer alan bireyler henüz yoğun çalışma döneminde dirler. Genellikle her birey evlidir ya da bir aile düzenine sahip olmaktadır. Bu tür sorumluluklar, yetişkin turizmini diğer yaş turizm türlerinden ayıran en önemli özelliklerden biri olmaktadır.

Yetişkin (Orta Yaş) Turizmi

- Bu kesimin gezi zamanı ve gezi biçimleri, çalışma koşullarından etkilenmekte ve turizme katılma zamanları genellikle yaz aylarında yoğunlaşmaktadır. Ekonomik koşullardaki değişimler de bu kesimin turizm davranışını önemli ölçüde etkilemektedir. Eş ve çocukların uygun oldukları zamanda tatile çıkmak ve yine eş ve çocuklarla birlikte rahat seyahat edilebilecek ulaşım aracına karar vermek, bu grubun en önemli özelliğini oluşturmaktadır. Bu grup turistler genellikle, kendi arabaları ile seyahat etmeyi ve uzun süreli tatil yapmayı tercih etmektedirler.

Üçüncü Yaş Turizmi



- 60 ve üzeri yaş grubunda yer alan insanların gerçekleştirdikleri turizm etkinliklerine "*üçüncü yaş turizmi*" adı verilmektedir. Özellikle gelişmiş ülkelerde, sağlık koşullarının iyileştirilmesi ve teknolojinin gelişmesi ile birlikte insan ömrü uzamış ve bunun sonucunda 60 ve daha yukarı yaş grubunda yer alan bireylerin toplam nüfus içerisindeki oranları yükselmiştir.

Üçüncü Yaş Turizmi

- Yeterli boş zaman ve gelire sahip olmanın yanı sıra, aile sorumluluğunun da (çocukların evlenmesi, sadece eş ile tatil yapabilme vb.) azaldığı bir dönem olan üçüncü yaştaki kişiler, önemli bir turist potansiyeli oluşturmaktadırlar. Bu pazarın harekete geçirilmesi ve değerlendirilmesi amacıyla birçok ülkede geliştirilmeye çalışılan üçüncü yaş turizmi, genellikle sağlık ve kültür turizmi destekli olarak yapılmaktadır. İnsanlar yaşlandıkça inançlarının daha güçlenmesi nedeniyle kültürel ve dini amaçlı seyahatlere, sağlık sorunlarından dolayı termal kaynaklara, ılıman iklim ve doğal güzelliklere sahip ülkelere ziyaret eğiliminde bulunmaktadırlar. Bu tür turizmin gelişmesi için yeterli potansiyele sahip olan Türkiye, üçüncü yaş turizmi uygulamalarına ilk kez 1990 yılında başlamıştır.

KATILANLARIN SOSYO-EKONOMİK DURUMLARINA GÖRE TURİZMİN ÇEŞİTLERİ

- Turizme katılmada etkili olan bir diğer unsur da insanların sahip oldukları toplumsal statüleri ve ekonomik durumlarıdır.
- *Sosyal turizm*
- *Lüks turizm*
- *Geleneksel turizm*

Sosyal Turizm

- *Sosyal turizm*, ekonomik bakımdan zayıf olan kitlelerin birtakım özel önlemler ve teşvik uygulamaları yolu ile turizm etkinliklerine katılmalarının sağlanmasından doğan bir turizm türü olarak tanımlanmaktadır.
- Tanımdan da anlaşılacağı üzere sosyal turizmde ölçü olarak "*ekonomik güç*" esas alınmaktadır. Ancak günümüzde, belirli bir gelir düzeyinin altında bulunan ve turizme katılmak için yeterli gelire sahip olmayan kişilerin yanında, bedensel yönlerden engelli olan kişilerin de sosyal turizm kapsamı içinde düşünülmesi söz konusudur. Sosyal turizm kapsammda yer alan toplumsal gruplar şöyle sıralanabilir;

Sosyal Turizm

- Sosyal turizm kapsamında yer alan toplumsal gruplar şöyle sıralanabilir;
- işçiler,
- memurlar,
- emekliler,
- gençler,
- bedensel özürlüler,
- çiftçiler,

Sosyal Turizm

Sosyal turizmin amaçları şu şekilde sıralanabilir;

- İnsanların, özellikle çalışan kitlelerin düşünce ve değer yargılarının genişletilmesi.
- Diğer insanlarla kendini kıyaslama ve toplumsal kaynaşma alışkanlığının kazandırılması,
- Kendi ülke insanlarını tanıma olanağı sağladığı gibi, diğer ulusların insanları ile yakınlaşma ve dostluk duygularının geliştirilmesi,
- Barış içinde yaşamamanın kitlelere ulaşan bir bilinçlenmeye dönüştürülmesi,
- Toplumsal eşitliğin sağlanması, bunun sosyo-ekonomik yapı içinde yayılması,
- Yaşlılar için yeniden aktif bir yaşam ortamının yaratılması.

Sosyal Turizm

Sosyal turizmin geliştirilmesi amacıyla çeşitli ülkelerde şu uygulamalar gerçekleştirilmektedir;

- Tatil kredileri,
- Ulaştırma araçlarında indirimli fiyatlar,
- Özel seyahat ya da tatil çeki kullanımı,
- Taksitle tatil olanağı,
- Konaklama tesisleri ile sosyal turizm bireyi arasında bağlantı kurulması,
- Tasarruf sandıklarının kurulması ve yaygınlaştırılması,
- Öğrenci yurtlarının özellikle gençlik turizmine yönelik olarak tatil döneminde kullanılması,

Lüks Turizm



- Yüksek gelir grubunda yer alan bireylere özgü olan turizm biçimidir. Bu turizm çeşidi, ekonomik gücü ve geliri yüksek olan ve toplum içerisinde büyük saygınlık taşıyan kesimlerin turistik etkinliklerini kapsamaktadır. Bu kesimlerin turizm anlayışı, toplumun diğer gelir gruplarına göre oldukça farklı yönlerle sahiptir. Türkiye'de "*sosyete*" olarak adlandırılan grubun turizm anlayışı olarak daha açık bir şekilde açıklayabileceğimiz lüks turizmde, bireyler, oldukça pahalı konaklama tesislerinde konaklar ve her türlü konforu bulunan transatlantikler ile seyahat ederler. Büyük ve lüks kumarhanelerin başta gelen müşterileri bu grup içerisinde çıkar.

Lüks Turizm



- Paket turlarla seyahat edenlerin tersine, bu gruba giren turistler kendi özel ulaşım araçlarıyla, çoğu zaman da kendi özel hizmetçileriyle yolculuk ederler. Bu tür grupların en fazla itibar ettikleri turizm türleri arasında "*av turizmi*", "*golf turizmi*" *kruvaziyer turizmi*" ve "*kumar turizmi*" gelir. Bu toplumsal grup içinde yer alan kişilerin önemli bir bölümünün dünyanın sayılı güzellikteki tatil bölgelerinde kendilerine ait villaları bulunması nedeniyle, zengin ya da üst gelir grubundaki turistlerin konaklama tesislerindeki geceleme sayısının diğer turist gruplarına göre daha az sayıda gerçekleştiği görülmektedir.

KATILANLARIN AMAÇLARINA GÖRE TURİZM ÇEŞİTLERİ

- KONGRE TURİZMİ
- SAĞLIK TURİZM
- YAT TURİZMİ
- MAĞARA TURİZMİ
- KIŞ TURİZMİ
- AV TURİZMİ
- KIRSAL TURİZM
- SPOR TURİZMİ
- GOLF TURİZMİ
- İNANÇ TURİZMİ
- YAYLA TURİZMİ
- RAFTİNG TURİZMİ
- DENİZ TURİZMİ
- GASTRONOMİ TURİZMİ

KONGRE TURİZMİ

Toplantı yönetimi olarak ortaya çıkan yeni bir anlayış hem yönetim dünyasına hakim olmakta, hem de turizm sektörünün gelişmekte olan alanları arasında hızla yükselmektedir. Ülkeler arasındaki bilgi paylaşımında bulunmaz fırsat olan toplantı turizmi, ziyaretçi başına tatil turizmine oranla 4 kat daha fazla gelir getirmesiyle gerek dünya, gerekse Türkiye için önemli bir ekonomik kaynak olarak görülmektedir.

Kongre turizmi, çeşitli konularda düzenlenen seminer, toplantı veya konferans gibi organizasyonlardan oluşmaktadır. Eğitim seminerleri veya firmaların iş toplantılarına katılan katılımcılar, toplantıların yapıldığı yöredeki çeşitli hizmetlerden yararlandıkları için ekonomik bir katkı sağlamaktadırlar. Kongre turizminin bir diğer özelliği ise, turizm sezonunu uzatması ile ülkelere ekonomik canlılık katabilmesidir.

Ülke ekonomilerine oldukça katkısı olan kongre turizminin, diğer turizm çeşitlerine göre konaklama süresi daha uzundur. Ziyaretçiler, ülkelerine döndükten sonraki zamanlarda ailelerini alarak tatil sezonlarını bu ülkelere yapabilmektedirler. Ayrıca kongre turizmi, turistik açıdan çekiciliğin artmasında büyük rol sahibidir.

KONGRE TURİZMİ

Kongre, konferans, seminer gibi toplantılar ile fuarlar iş yaşamında önemli bir yer tutmaktadır. Bu toplantılar, turizm sektörü açısından da son derece önemlidir. Bunun nedeni toplantıların gerek ekonomik, gerekse sosyal bakımdan ülkeler açısından olduğu kadar toplantıları yapan kuruluşlar, toplantıyı organize edenler ve toplantının gerçekleştirilmesinde görev alan işletmeler bakımından taşıdığı önemdir.

Mevsimsellik özelliğinin olmaması, gelişmiş büyük şehirlerde yapılması ve katılımcıların ortalamanın üstünde harcama potansiyeline sahip olmaları gibi özellikleri de toplantı turizmini önemli kılan diğer nedenlerdendir. Türkiye, Avrupa ülkelerine yakınlığı ve egzotikliği ile önemli bir destinasyondur.

İstanbul başta olmak üzere, İzmir, Antalya, Muğla, sahip oldukları temiz kıyıları, kültürel değerleri, modern konaklama tesisleri ile kongre turizmi için ideal imkanlar sunmaktadır.

Kongre turizmine katılanlar için zamanın çok değerli olduğu bilinmektedir. Günlük seferler İstanbul'u Amerika Birleşik Devletleri, Ortadoğu ve Asya'nın belli başlı şehirlerine bağlamaktadır. İzmir, Antalya, Muğla ve Ankara'ya transfer bağlantısı ve direkt uçuş imkanları bulunması da söz konusu kentlere önemli avantajlar sağlamaktadır.

SAĞLIK TURİZM

- Sağlık turizmi, insanların devamlı yaşadığı yerden başka bir yere sağlık hizmetlerini kullanırken fiziksel, zihinsel ve sosyal refahı iyileştirmek, stabilize etmek ve uygun hale getirmek ile birlikte ortaya çıkan tüm ilişkilerin ve olguların toplamıdır.
- Hastaların, sağlık profesyonellerinin ve tıbbi teknolojinin küresel büyümesi, son yıllarda sağlık hizmetlerinin yeni tüketim ve üretim modellerine ivme kazandırmıştır. Bu durum sağlık turizminin genel turizm gelirleri açısından önemli bir bileşen haline gelmesini sağlamıştır. Küresel Sağlık Enstitüsü 2017 yılı verilerine göre dünya çapında toplam sağlık turizmi harcamaları 639 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Dünya'da sağlık turizminde Hindistan, ABD, Tayland, Almanya, Meksika, Singapur, Brezilya ve Güney Afrika öncü ülkeler arasında yer almaktadır. Global Healthcare Resources 2016 yılına dair yapmış olduğu araştırmalarında tıbbi tedavi için tercih edilen ilk yedi ülke sırası ile ABD, Almanya, Türkiye, Hindistan, İngiltere, Tayland ve Birleşik Arap Emirlikleri'dir.
- Sağlık turizmi kaynaklarının kullanım şekline göre bakıldığında, **Medikal (Tıbbi) Turizm, Termal (Kaplıca) Turizm, Yaşlı ve Engelli Bakımı Turizmi, SPA ve Wellness Turizmi** olmak üzere dört gruba ayırabiliriz.

YAT TURİZMİ

- 1970’li yıllarda “Mavi Yolculuk” adıyla büyük balıkçı tekneleri ile başlayan Bodrum Gökova Koyu deniz gezileri; 1983 yılında yürürlüğe giren 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu ile yabancı bayraklı yatlara 5 yıl süre ile Türkiye’de kalma izni verilmiştir. Türk karasuları ve limanları arasında, gezi ve spor amacıyla turizm hizmet ticareti, serbestçe çalışma olanağı sağlanması sonucu ortaya çıkan uluslararası rekabet ortamında 1983-1992 yılları arasında hızla gelişmiş ve deniz turizmi sektörünü yaratmıştır.
- Günümüzde yat turizmi üç tarafı denizlerle çevrili olan Türkiye’de en yaygın ve en gözde turizm türlerinden birisidir.

YAT TURİZMİ

Türkiye'deki Marinalar

Sıra	İL	İLÇE	BELEDİYE	MARİNA ADI
1	ANTALYA	Kemer	Kemer	Kemer Türkiz Marina
2	ANTALYA	Finike	Finike	Setur Finike Marina
3	MUĞLA	Fethiye	Fethiye	Ece Marina
4	MUĞLA	Fethiye	Göcek	Port Göcek Marina
5	MUĞLA	Marmaris	Marmaris	Netsel Marina ve Akdeniz Martı Marina
6	MUĞLA	Bodrum	Bodrum	Milta Marina
7	MUĞLA	Bodrum	Turgutreis	D-Marina Turgutreis
8	MUĞLA	Bodrum	Yalıkavak	Port Bodrum Yalıkavak
9	AYDIN	Kuşadası	Kuşadası	Setur Kuşadası Marina
10	BALIKESİR	Ayvalık	Ayvalık	Setur Ayvalık Marina
11	İSTANBUL	Kadıköy	Kadıköy	Setur Amiral Fahri Korutürk, Fenerbahçe Kalamış Marinaları
12	İSTANBUL	Bakırköy	Bakırköy	Ataköy Marina

YAT TURİZMİ

- Türkiye'nin en donanımlı marinaları Güney Ege ve Akdeniz kıyılarında İzmir, Kuşadası, Bodrum, Datça, Bozburun, Marmaris, Göcek, Fethiye, Kalkan, Kaş, Finike, Kemer ve Antalya'da yer almaktadır.

Türkiye’de yat turizminin geliştirilebilmesi için:

- Bürokratik engellerin aşılması ve mevcut teşviklerin yeniden düzenlenmesi,
- Çevre kirliliğini önleyecek ya da azaltacak önlemler alınması,
- İhtiyaç duyulan nitelikli personelin eğitimi,
- Uluslararası pazarda tanıtım ve pazarlama çalışmalarına ağırlık verilmesi,
- Öncelikli olarak belirlenen yörelerde gerekirse yap-işlet-devret yoluyla tesislerin yapılmasının sağlanması gerekmektedir.

MAĞARA TURİZMİ

- Mağara turizmi; başta gösteri turizmi olmak üzere inanç ve kültürel, sağlık, sportif ve bilimsel turizm çeşitlerini içerir. Birçok Avrupa ülkesinde 17. yy 'da başlayan mağaralardan turizm amacıyla yararlanma, günümüzde binlerle ifade edilerek, başlı başına ekonomik sektör haline gelmiştir.
- Mağaralar uzun yıllarda doğal şartlarla oluşmuş veya insan eliyle oyularak yapılmış, turizmde görsel, sportif, sağlık, kültür ve merak gibi nedenlerle değerlendirilebilecek önemli değerlerdendir. Turizmde mağaralar özellikle görsel, bilimsel ve sportif amaçlı ziyaretlere sahne olmaktadır. Günümüzde gerekli alt yapısı hazırlanmış, aydınlatma ve yürüyüş yolları yapılmış mağaralar hemen hemen her yaştan insanın ilgisini çekmektedir. Mağara turizmi özellikle II. Dünya Savaşı'ndan sonra gelişmeye başlamış bir turizm dalıdır.

MAĞARA TURİZMİ

Türkiye'nin Turizme Açık Mağaraları

Mağara Adı	Bulunduğu İl
• Damlataş Mağarası	Antalya
• Dim Mağarası	Antalya
• Zeytintaşı Mağarası	Antalya
• Gürcüoluk Mağarası	Bartın
• İnsuyu Mağarası	Burdur
• Kaklık Mağarası	Denizli
• Dodurgalar Mağarası	Denizli
• Karaca Mağarası	Gümüşhane
• Zindan Mağarası	Isparta
• Mencilis Mağarası	Karabük
• Dupnisa Mağarası	Kırklareli
• Tınaztepe Mağarası	Konya
• Ballica Mağarası	Tokat
• Gökgöl Mağarası	Zonguldak

KIŞ TURİZMİ

- Kış turizmini tanımlamak gerekirse; belirli yükseklikteki dağlarda, kayak sporunu yapmaya müsait kar şartlarının ve eğimli alanların uygun olduğu destinasyonlara yapılan seyahatlerin yanında konaklama, yeme-içme, dinlenme, eğlenme ve gezme-görme gibi aktivitelerden de yararlanmayı kapsayan ve yılın belirli dönemlerinde gerçekleştirilen faaliyet ve ilişkiler bütünüdür.

KIŞ TURİZMİ

Türkiye’deki Kış Sporları Merkezleri

Kış Sporları Merkezi	Bulunduğu İl
Erciyes Kış Sporları Turizm Merkezi	Kayseri
Palandöken Kış Sporları Turizm Merkezi	Erzurum
Sarıkamış Süphan Cıbiltepe Balıkdağ Çamurludağ TM	Kars
Uludağ Kış Sporları Turizm Merkezi	Bursa
Ilgaz Kış Sporları Turizm Merkezi	Kastamonu/Çankırı
Davraz Dağı Kış Sporları Turizm Merkezi	Isparta
Köroğlu Dağı Turizm Alanı	Bolu
Hasandağı Kış Sporları Turizm Merkezi	Aksaray
Zigana Turizm Merkezi	Gümüşhane
Alanya Akdağ Kış Sporları Turizm Merkezi	Antalya
Kop Dağı Turizm Merkezi	Bayburt
Ladik Akdağ Kış Sporları Turizm Merkezi	Samsun
Ilgaz Kadınçayırı Yıldıztepe KTKGB	Çankırı
Çakırgöl Turizm Merkezi	Gümüşhane
Kartepe Turizm Merkezi	Kocaeli
Alanya Akseki Turizm Merkezi	Antalya
Sapgör Kış Sporları Turizm Merkezi	Bitlis
Ergan Dağı KTKGB	Erzincan
Tarsus Gülek Karboğazı KTKGB	Mersin
Fethiye Seki-Eren Dağı Kış Sporları Turizm Merkezi	Muğla

AV TURİZMİ

- Kitle turizminden bireysel turizme geçişin yaşandığı günümüzde insanlar, doğadan yararlanmanın ön planda tutulduğu, sportif açıdan daha aktif olabilecekleri rekreasyonel turizm türlerini tercih etmektedirler⁸¹. Av turizmi de doğanın ve insanın yenilenmesini sağlayan ve ülkemizin birçok yöresinde yapılabilen alternatif turizm türlerinden birisidir.
- Av turizmi; insanların devamlı ikamet ettikleri yerlerden avlanmak için gittikleri ülkelerde, resmi otoriteler tarafından belirlenmiş avlaklar içerisindeki av hayvanlarını avlamaları için oluşturulan turizm aktivitelerinin tümü olarak tanımlanabilir.

AV TURİZMİ

- Türkiye'de avlanılmasına izin verilen yaban hayvanları, türlerine ve avlanma sürelerine göre yıldan yıla değişmektedir. Bu değişiklikler her yıl düzenlenen Merkez Av Komisyonu Kararları ile belirlenir. Büyük av hayvanlarından ayı, çengel boynuzlu dağ keçisi, yaban keçisi, yaban domuzu, vaşak, kurt, çakal, tilki, av turizmi başlığı altında yerli ve yabancı avcılarının kullanımına bedeli karşılığı sunulmuştur.
- Bunların dışında kalan avların, yabancı avcılara avlatılması sadece özel avlaklarda (av alanları) mümkündür. Yabancı avcılar özel avlakların haricinde, yukarıda adı geçen av hayvanlarından başkasını avlayamazlar.

KIRSAL TURİZM

- Günümüzde insanların içinde bulunduğu stres, yoğun çalışma temposu, doğal güzelliklere ve doğal kaynaklara olan eğilim, ilgi ve merak, betonlaşan kent yaşamından uzaklaşma isteği, hava ve gürültü kirliliği ve doğanın çekiciliği gibi faktörler insanların rahatlayabileceği kent yaşamından uzak sakin yerlere seyahat etmesine neden olmuştur. İnsanların bu alanlara yapmış olduğu seyahatler de kırsal turizm kavramını gündeme getirmiştir.
- Kırsal turizm, turistlerin doğal ortamlarda tatillerini geçirmek ve değişik kültürlerle bir arada olmak amacıyla kırsal bir yerleşmeye giderek, konaklamaları ve o kırsal yerleşmeye özgü etkinlikleri izlemeleri ya da katılmalarıyla gerçekleşen bir turizm türüdür. Bu kriterler kapsamında kırsal turizm kavramına baktığımız zaman çiftlik turizmi, yayla turizmi, ekoturizm, tarımsal turizm, botanik turizmi, kamp ve karavan turizmi gibi alt turizm türlerini içerdiği söylenebilir.

SPOR TURİZMİ

- Su ve dağ sporları ile benzeri sportif faaliyetlere katılan, spora ilgi duyan ve sporla ilişkili kişilerin, sportif karşılaşmalara ve olimpiyatlara katılmak ya da izleyici olmak amacıyla gerçekleştirdikleri turizm türüdür. İnsanlar basketbol, futbol, dağ tırmanışı, doğa yürüyüşleri, rüzgâr sörfü, bot yarışları gibi sportif aktivitelere bireysel olarak ya da gruplar halinde katılırlar. Özellikle yörelerin geleneksel yarışlarına ait aktivitelere katılımlar oldukça yüksek olabilmektedir.
- Spor turizmi öylesine kazançlı bir turizm türüdür ki, bazı kentler kendilerini spor kenti olarak tanıtmaya özen göstermekte ve bu alanda alt ve üstyapı yatırımlarını geliştirmektedirler. Sporun turizme katkısı iki farklı yönde gelişmektedir. Sportif faaliyetler popüler özellikler taşıması nedeniyle tanıtım konusunda mükemmel bir araç olabilirken, kitlesel seyahatlere yol açarak ta doğrudan turizmin bir parçası olmaktadır.

GOLF TURİZMİ

Değişik ülkelerdeki golf alanlarında golf oynama amacıyla yapılan ziyaretler olup, değişik iklim ve doğa koşullarında golf oynama isteği, golfun, bir turizm faaliyeti olarak ortaya çıkmasını sağlamıştır.

Golf, katılımcıların, pek çok doğal ve yapay engelin bulunduğu çoğunlukla beş yüz bin metrekarelik bir sahada oynadığı bir açık hava sporudur ve ayrıca gittiği her yere büyük gelir getiren bir endüstridir. Golf oynamak için ülkeye gelecek turist, diğer turistten daha çok harcama yapmaktadır. Yapılan araştırmalarda, golf turizminin ülkelere önemli ölçüde gelir getirdiği yönündeki sonuçları gözlenmektedir.

GOLF TURİZMİ

- Türkiye, son yıllarda art arda hizmete giren uluslararası nitelikteki golf tesisleriyle dünya golf severlerini bir araya getiren nezaketin, kalitenin ve prestijin bulunduğu seçkin bir golf merkezi konumuna dönüşmüştür. Ülkemizde golf tesisleri çoğunlukla sahile yakın yüksek kapasiteli zengin yeme-içme, alışveriş, eğlence olanaklarının sunulduğu konaklama tesislerinin yakınında bulunmaktadır. Türkiye'de Kültür ve Turizm Bakanlığınca golf turizmine yönelik olmak 11 adet golf alanı planlamıştır.

İNANÇ TURİZMİ

- İnsanlarla birlikte var olan din ve bunun yayılması için dini amaçlı geziler hep var olmuştur. Dini seyahatlerin ortaya çıkışına neden olan peygamberler ve din büyüklerinin yaşadıkları yerler ve buralarda meydana gelen kutsal mekânlar olmuştur. İnanç turizmi, insanların dini amaç ve görevlerini gerçekleştirmek ve çeşitli dinler için önemli olan inanç merkezlerini görmek amacıyla gerçekleştirdikleri alternatif turizm türüdür.
- İnanç, seyahat etmek için güçlü bir nedendir. Çünkü din, kutsal olarak kabul edilen ve yeryüzünde ilahi bir varlığa bağlı olan yerlere yapılan ziyaretler, seyahatlerin ana motiflerinden biri olmuştur. Bu fenomen, İslam, Musevilik, Budizm, Hinduizm ve Katoliklik gibi birçok din için ortaktır ve en popüler dinler uygulamalarında hacca sahiptir.
- İnanç turizmi, hac, misyonerlik, manastır/manevi inziva, inanç temelli kamplar/etkinlikler, dini konferanslar ve toplantılar gibi bir dizi aktiviteyi kapsamaktadır. İnanç turizminin üç ana faydası şunlardır:
 1. İnanç turizmi, insanlığın ortak mirasının bilincini artırır ve korunma için kaynak sağlar.
 2. Yerel gelişime katkıda bulunabilir.
 3. Kültürel anlayış geliştirir.

YAYLA TURİZMİ

- Yayla turizmi, tatillerini alışılmadık şekilde, temiz hava, bol oksijen, kaynak suyu içeren tabii ortamlarda geçirmek isteyenlerin yaylalara giderek yaptıkları gezileri ifade etmektedir.
- Türkiye'nin yaşam kültürü çeşitliliği içinde yayla hayatı çok önemli bir yer tutar. Türkiye'nin yaylaları, bütün dünyanın giderek daha çok birbirine benzemeye başladığı günümüzde, geçmişten gelen ve günümüz modern yaşamına göre belli bir çekiciliği olan, gizemli yerlerdir. Yaylalar; havası, tertemiz ve buz gibi soğuk suları, yazın en sıcak günlerinde bile ferahlık veren serinliği, büyüleyici güzellikteki manzaraları ile her geçen gün daha cazip yerlere durumuna gelmektedir. Doğal güzelliklerin bozulmadığı bir çevrede yaşayan pek çok yabanî hayvan ve bitki, sadece belgesellerde görülen o sanal âlemden kurtarıp gerçek hayatın bir parçası kılar. Bu özellikleri ile yaylalar, turizm sektöründe giderek daha fazla önem arz etmektedir.

RAFTING TURİZMİ

- Rafting, “raft” adı verilen botlarla, akış hızı yüksek nehirler üzerinde yapılan bir spor türüdür. Turizm çeşitlendirmesine yönelik faaliyetler çerçevesinde ülkemizin debisi yüksek akarsularında yapılabilen, özellikle heyecan arayan kişilere yönelik bir turizm türüdür.
- Ülkemizdeki akarsuların büyük bölümü "akarsu turizmi" olarak tanımlanan rafting, kano ve nehir kayağı için çok elverişlidir. Büyük yatırımlar gerektirmeyen akarsu turizmi, çevrenin tarihi, arkeolojik, kültürel, otantik değerleri ve diğer turizm çeşitleriyle bir bütün oluşturmaktadır.
- Ülkemizde raftinge uygun akarsular:
 - Çoruh nehri, - Köprüçay, - Manavgat Çayı,
 - Dim Çayı, - Göksu Nehri, - Zamatı Irmağı, - Fırat nehrinin bir kısmıdır.

KÜLTÜR TURİZMİ

- Kültürün bir toplumun sahip olduğu madd  ve manev  değerlerden oluşan bir bütün olduğunu söyleyen bilim insanları, aynı zamanda kültürün toplumda mevcut her tür bilgi, ilgi, alışkanlık, değer yargıları, genel tutumlar, görüş düşünce ve tüm davranış şekilleriyle bir bütün olduğunu savunmaktadırlar.
- Kültür içerisinde, insanın yarattığı bilgi, inanç, sanat, ahlak ve görgü kuralları, dil, kanun, gelenek ve görenek gibi soyut, mimari, yaşam biçimi, gastronomi davranış kalıpları gibi somut unsurlardan oluşur.
- kültür turizmi, doğal çevreleri tanımak ve sürdürülebilir kılmak isteyen küçük turist gruplarının yerel kültürler hakkında bilgi sahibi olmak istediği bir ekoturizm alt kümesi olarak tanımlanmıştır. Yerel el sanatları, yerel yiyecek ve içecekler, kültürel sergiler, festivaller ve özel olaylar, inanç merkezleri, sportif faaliyetler, sanatsal faaliyetler, anıtlar ve müzeler, mimari yapılar, tarihi olaylar ve ünlü insanlar kültür turizmi kaynaklarından sayılabilir.
- Kültür turizminin alt Başlıklarını kültürel miras turizmi, dark turizm, etnik turizm ve etkinlik turizmi olarak sınıflandırabiliriz.

GASTRONOMİ TURİZMİ

- Gastronomi turizmi, genel olarak bir yemeğin özgünlüğüne işaret eden ve bir yer, bir bölge veya bir ülkeye özgü olan yerli yemekleri kapsamaktadır. Her ne kadar —gastronomi birçok kaynakta yemek yeme ve içme sanatı olarak tanımlansa da aslında kimya, edebiyat, biyoloji, jeoloji, tarih, müzik, felsefe, psikoloji, sosyoloji, tıp, beslenme ve tarım ile doğrudan ilişkisi olan bir sanat ve bilim dalıdır.
- Gastronomi turizmi endüstrisi, yemek rehberlerinden ve restoranlardan ibaret olmayıp, her türlü mutfak deneyimini içerir. Bu sektörün içerisinde; aşçılık okulları, yemek kitapları satan dükkânlar, gastronomi tur operatörleri ve bu turların rehberlerini, gastronomi ile ilgili medya, televizyon programları ve dergiler, gastronomi ile ilgili aktiviteler, şarapçılar ve şarap bağları, bira fabrikaları, içki damıtım yerleri, tarla sahipleri ve üreticileri bulunmaktadır.